

Observacions sobre la posició dels subjectes postverbals en
català i castellà

FRANCISCO ORDÓÑEZ

S.U.N.Y., STONY BROOK

Abstract/Resum

This is a comparative study of the different positions of postverbal subjects in two closely related languages that nevertheless show clear differences in this respect. The comparative study will allow us to reject the idea that postverbal subjects in Romance languages are in a unique *in situ* position Spec VP as has been proposed recently (Motapayane 1995, Ordóñez 1998, Costa 2000, Alexiadou & Anagnostopoulou 2001, Cardinaletti 2001). On the contrary, this study will show clearly that there is a need for two positions for postverbal subjects in order to understand the parametric differences between Catalan and Spanish. The general hypothesis will be that subjectes can access a higher Spec of what I will call SubjP, but not Catalan. This will account for the different distribution of subjects respect to adverbs, quantifiers, and restructuring contexts. This paper clearly shows that a finer and richer functional structure above VP and below the final landing site of subjects is needed to account for the differences

between Catalan and Spanish. Therefore, this paper is another contribution to the cartographic studies initiated by Rizzi (1997).

Key words: postverbal subject, cartography, manner adverbs, weak pronouns, quantifiers, restructuring.

1. Les diferències.

El castellà i el català permeten els subjectes en posició postverbal en diferents contextos discursius (preguntes, exclamacions, declaratives, infinitius). En aquest article no analitzarem els principis de legitimació discursiva d'aquests subjectes postverbals (Vallduví 2002, Zubizarreta 1998); simplement notem que hi ha una clara diferència entre el català i el castellà una vegada les condicions discursives són les adequades per legitimar els subjectes postverbals en ambdues llengües. El castellà, com d'altres llengües romàniques com el portuguès (Ambar 1992, Costa 2000) i el romanès (Motapanyane 1995), permet els subjectes en diferents posicions respecte a la resta de complements del verb. Així els subjectes poden ser davant o darrera d'objectes, siguin preposicionals o no, com a (1) i (2); poden aparèixer darrera o davant d'adjectius predicacionals que encapçalen una clàusula reduïda com a (3); i finalment els subjectes poden quedar davant o darrera de l'infinitiu amb verbs modals a (4):

- (1) a. Hoy comprará Juan comida. (VSO)
 b. Hoy comprará comida Juan. (VOS)
- (2) a. Hoy hablará Juan de Barcelona.
 b. Hoy hablará de Barcelona Juan.

- (3) a. En Irak resultaron varias personas heridas.
 b. En Irak resultaron heridas varias personas
- (4) a. Por fin puede Juan dormir.
 b. Por fin puede dormir Juan.

La situació en català és molt diferent d'acord amb el que s'ha dit als estudis fets fins ara (Solà 1992, Roselló 2002, Vallduví 2002). Els subjectes només poden aparèixer darrera dels complements:

- (5) a. *Avui comprarà en Joan menjar.
 b. Avui comprarà menjar en Joan.
- (6) a. *Avui van resultar molts soldats ferits.
 b. Avui van resultar ferits molts soldats.
- (7) a. *Finalment pot en Joan dormir.
 b. Finalment pot dormir en Joan.

Aquesta diferència de comportament planteja algunes preguntes:

- a) Quina és la posició dels subjectes en ambdues llengües?
 b) Com es pot interpretar la variació paramètrica en termes de les teories actuals sobre l'ordre de mots?

Els estudis previs fets per Alexiadou and Anagnostopoulou (2001) i Ordóñez (1998) van assumir sense qüestionar-se que els subjectes que precedeixen els complements i predicats en

castellà (1-4a) són a una posició *in situ* d'especificador de SV. El subjecte queda en una posició temàtica superior als complements:

$$(8) \quad [\quad [_{sv} \text{ SUB } [\text{ VP SP/SP/SADJ }]]]$$

Tanmateix, hi ha una altra possibilitat d'anàlisi que volem prendre en consideració en aquest estudi. El fet que el subjecte sigui davant dels complements no és raó suficient per dir que els subjectes siguin *in situ*. Es pot ben suposar que els subjectes són a una posició més alta que els complements, una posició funcional més alta que aquí anomenaré SSubj (Sintagma Subjecte). Aquesta posició més alta sempre seria davant dels complements:

$$(9) \quad [SSubj \quad \text{SUB}_i \quad [_{sv} \quad t_i \quad [\text{ SN/SP/SAdj }]]]$$

Totes dues anàlisis poden explicar l'ordre *VSO*. La qüestió fonamental és veure com poden explicar els ordres alternatius *VSO-VOS VSAdj-VAdjS VSInf-VinfS* (1-4). La hipòtesi dels subjectes *in situ* ha de postular que els complements i predictats es poden moure per sobre de la posició d'especificador de SV opcionalment per obtenir els ordres alternatius *VOS VAdjS VinfS* en castellà però obligatòriament en català:

$$(10) \quad \begin{array}{c} \uparrow \\ [\text{ VP SUB } [\text{ NP/PP/ADJ }]] \end{array}$$

Per no haver d'arribar a aquesta conclusió tan poc satisfatòria des del punt de vista teòric i paramètric, podríem postular que cap predicat o complement es mou en català a l'ordre *VO*

S. Es podria simplement suposar que no hi ha subjectes *in situ* en català i que tots els subjectes s'han adjuntat a la dreta postverbalment .

$$(11) \quad \begin{array}{c} \text{[VP [NP/PP/ADJ]] SUB} \\ \text{└──────────────────┘} \end{array} \wedge$$

Hi ha dos problemes independents amb aquesta última hipòtesi paramètrica: a) assumir que els subjectes postverbals són *in situ* en castellà i però no en català b) hi ha moviment obligatori de subjectes cap a la dreta en català. Em concentraré en la qüestió a) i deixaré la discussió de b) de banda. Si establim a), les úniques raons per assumir b) serien de tipus teòric (si creiem o no a les adjuncions a la dreta). Com s'ha mostrat recentment hi ha raons per eliminar el mecanisme de adjunció a la dreta a la Gramàtica Universal (Kayne 1994).

L'alternativa que proposem a (9) pot donar compte dels ordres alternatius si assumim que hi ha dos posicions d'especificadors de subjectes diferents en posició postverbal. Hi ha un SSubj més alt on acaben tots els subjectes en l'ordre V S SX (SX=SN,SP,SAdj) en castellà. Hi ha una posició més baixa de Focus (Belletti 2004) on es donen tots els ordres V SX S. Els complements i predicats SX es mouen per sobre d'aquesta posició final de focus, com ja ha estat proposat per Jayaseelan (2000) Zubizarreta (1998).¹ Els ordres alternatius depenen de quina posició d'especificador es fa servir pels subjectes. Si es fa servir SSubj obtenim l'ordre V S SX. Si fem servir la posició de focus obtenim V SX S:

$$(12) \quad \text{[SSubjecte} \quad \text{SX} \quad \text{[SFocus} \quad \text{]}$$

Com veurem en la pròxima secció, demostrarem que aquesta alternativa és superior ja que hi ha raons clares per assumir que els subjectes no són mai *in situ*. Aquesta hipòtesi també dona una nova manera de veure les diferències entre català i castellà. Així la posició més alta d'especificador de SSubj no es dona en el català però sí en castellà. Aquesta diferència és similar a la feta en llengües germàniques sobre la possibilitat de legitimar les construccions d'expletius transitius (TEC). En aquestes construccions, el subjecte pot aparèixer postverbal en islandès davant de l'objecte quan al principi hi ha un expletiu (13). En canvi en llengües com l'anglès no ha ha possibilitat de posar el subjecte davant del objecte a (14).

- (13) Það hafa margir jólasveinar borðað buðing. (islandès)
 Expletiu han molts trolls menjat pudding
 "Molts trolls han menjat pudding".

- (14) *There has someone eaten an apple. (anglès)
 Expletiu ha algú menjat una poma
 "Algú ha menjat una poma".

Segons Bobaljik and Jonas (1996) la possibilitat d'obtenir TEC a l'islandès es deu al fet que hi ha un especificador per sobre del SV pels subjectes al qual no poden accedir els subjectes de l'anglès. Aquesta posició l'anomenen STemps a la seva nomenclatura:

- (15) Expletiu Verb [_{ST} Subjectes [_{SV} XP Complements islandès

---

¹ Per Zubizarreta(1998) aquests moviments estan motivats per la prosòdia. Per Jayaseelan (2000) aquest és un moviment de legitimació del complements al seu ordre canònic en Malayalam.

Si deixem de banda d'altres paràmetres que ditingeixen les llengües germàniques i romàniques, com ara la posició del participi passat respecte al subjecte o els expletius tàcits, veiem que la diferència paramètrica és si més no paral·lela. La proposta que fem en aquest article és d'assumir que UG permet dues posicions d'especificador de subjecte per sobre del SV i que la més alta de SSubj és la responsable de què els subjectes quedin davant dels complements. A continuació donaré proves que mostren clarament que els subjectes no poden estar *in situ* al SV a l'ordre V S XP del castellà (tampoc en islandès). Aquesta és la posició més alta que no permet el català.

2. Moviment de quantificadors d'objecte .

Una observació important que confirma que els subjectes no han d'estar *in situ* a l'especificador de SV a l'ordre SVO en castellà ens la dona el comportament dels subjectes respecte als quantificadors d'objecte. Kayne (1975) observa que en francès els objectes quantificats no emfàtics *tous* i *rien* es desplacen cap a l'esquerra del participi passat, contràriament als objectes no quantificats.

- (16) Jean a [tout] mangé [*tout].
 Jean ha tot menjat [*tot]
 'En Joan s'ho ha menjat tot.'

Ni el català ni el castellà admeten l'ordre de (16) amb els quantificadors d'objecte com es veu a (17).

- (17) a. Juan se lo había (*todo) comido todo.
 b. Joan s'ho havia (*tot) menjat tot

Rizzi apunta que aquest fet no mostra necessàriament que els objectes quantificats no s'hagin desplaçat cap a l'esquerra en català o castellà sinó que podria només mostrar que els participis passats es desplacen encara més a l'esquerra que els objectes quantificats. És a dir, el moviment de quantificadors queda enmascarat pel moviment dels participis passats. Rizzi (1996) dóna proves daquest moviment de quantificador quan també hi ha un adverbi de manera com *bé bien, claro i mal*. És generalment assumit que aquests adverbis de manera són localitzats a l'esquerra del SV. Així doncs, la predicció és que els quantificadors han de aparèixer a l'esquerra del adverbi de manera. Per controlar que aquests quantificadors no siguin emfàtics, Rizzi inserta a l'estructura un subjecte postverbal al final de l'oració . Com es veu als següents exemples del castellà, l'objecte quantificat queda sempre a l'esquerra de l'adverbi de manera²:

- (18) a. Desde el principio (lo) comprendió todo bien ÉL.
 b. ?? Desde el principio (lo) comprendió bien todo ÉL

Els contrastos mostren que el quantificador no focalitzat *todo* o *tot* s'ha hagut de moure per sobre del marcador de marge del SV *bé* o *bien*.

- (19) VPP Todo [_{ST} bien [_{SV} XP
-

La prova següent és veure si el subjecte pot aparèixer encara més a l'esquerra que la posició del quantificador que s'ha mogut. Si comencem pels quantificadors flotants de subjectes, observem que aquests apareixen obligatòriamen per sobre de la posició del quantificador d'objecte com es pot comprovar als contrastos de (20) i (21):

² Aquests exemples s'han de llegir amb focalització del subjecte al final. El que importa és que el quantificador no quedi focalitzar, ja que el moviment de quantificadors a l'esquerra

- (20) a. Las estudiantes lo hacen todas todo bien.
 b.*Las estudiantes lo hacen todo todas bien.
- (21) a. Mis compañeros lo hacen ambos todo bien.
 b.*Mis compañeros lo hacen todo ambos bien.

No només el quantificador flotant han d'aparèixer per sobre el quantificador d'objecte sinó que també qualsevol subjecte en castellà ha d'aparèixer per sobre de SV com a (22):

- (22) a. Ayer lo hizo/encontró él todo bien.
 b.*?Ayer lo hizo/encontró todo él bien.

La conclusió a la qual s'arriba es que hem de suposar que els subjectes no estan *in situ* però es mouen a una posició més cap a l'esquerra que la posició de l'adverbi de manera i que el quantificador d'objecte com proposem a l'anàlisi de (23) on el subjecte és per sobre de la posició final del quantificador desplaçat *todo*:

- (23) [SubjP Juan[todo [bien [VP
 ^_____

Com aquesta posició que de subjecte només és permesa al castellà, fem la predicció certa que aquestes oracions són agramaticals en català:

---

només es dona quan no estan marcats amb èmfasi.

- (24) a.*Ahir ho van fer ells tot bé.
 b.*Ahir ho va fer ell tot bé.

Aquesta anàlisi també prediu que poden haver posicions més baixes on els quantificadors flotants de subjecte quedin legitimitzats. Això mateix es pot veure a (25):

- (25) Entonces trataban mis vecinos cuidadosamente ambos a su
 hija.

L'estructura seria la següent:

- (26) [ST Trataban [SSubj mis vecinos [cuidadosamente [Sv ambos
 [SV a su hija

3. La distribució dels pronoms amb l'auxiliar *haber* més Participi Passat.

Rizzi (1996) i Ordóñez (2000) noten que generalment el subjecte no pot ser inserit entre l'auxiliar *haber* i el participi passat en oracions declaratives conjugades a les llengües romàniques:

- (27) *Ayer no nos lo había tu hermana dicho.
 (28) *Ahir no ens ho havia la teva germana dit.

En aquest respecte són diferents de llengües germàniques com l'islandès ja que l'islandès permet els subjectes entre auxiliar *haber* i el participi passat a les TEC:

- (29) Það hafa jólasveinar borðað búaðing.
 Expl han molts trols de nadal menjat puding.

Aquestes diferències han de ser atribuïdes al fet que els participis passats es mouen més a l'esquerra que la posició de subjecte en castellà i en català que en islandès. També hem notat que la posició de subjectes SSubj del castellà ha de quedar per sota de la posició final dels participis passats. Això no ens ha de sorprendre gens si pensem que aquesta diferència també l'havíem notada entre italià, castellà *versus* francès respecte a la posició del quantificador d'objecte *tout*. El quantificador es mou igualment en totes aquestes llengües però la diferència és a la posició final del participi passat. Als següents esquemes representem les diferències entre castellà i islandès:

- (30) [Auxiliar Have [Participi Passat [SSubj subjecte]]] (castellà)
 [Auxiliar Have [SSubj subjecte [Participi Passat]]] (islandès)

Tanmateix, no tots tipus de subjectes es comportan d'aquesta manera en castellà. Sánchez López (1993) observa que el subjecte pronominal *usted* és permès entre l'auxiliar conjugat i el participi passat. D'altres pronoms també poden aparèixer en aquesta posició:

- (31) Había usted dicho que lo lograría. (Sánchez López 1993:281)

- (32) Ya les había yo dicho a éstos que....

El comportament especial d'aquests subjectes pronominals és molt semblant al comportament dels pronoms d'objecte de les llengües escandinaves. A les llengües escandinaves els pronoms d'objecte apareixen en posicions més altes que el substantiu no pronominals. Aquest procés s'ha anomenat *object shift*. Per exemple, en suec només els pronoms poden aparèixer a l'esquerra de la negació (Holmberg and Platzack 1995):

- (33) Johan läste *boken / den [inte t] [Swedish]
 Johan llegí *el llibre/pronom no
 'Johan no va llegir el llibre.'

Això també es veu en anglès a (34) respecte a les partícules verbals. Els pronoms, contràriament a SN no pronominals han de quedar per sobre de la partícula:

- (34) a. John threw it over
 b. *John threw over it

Així, és natural estendre aquest tipus d'anàlisi per (31) i (32) i assumir hi ha hagut moviment del pronom més cap a l'esquerra que la posició final del participi passat i que la posició de SSubj. Així els pronoms farien un *Subject shift* des de SSubj:

- (35) [Auxiliar Haver [Subjectes pronominals [Participi passat [SSubj]]]]

Els pronoms que poden aparèixer entre auxiliar haver conjugat i el participi passat poden ser considerats pronoms *febles* en el sentit tècnic usat per Cardinaletti and Starke (1999). El fet que no poden aparèixer coordinats i que tampoc poden ser modificats seria prova de què ho són³:

- (36) a. *Había usted y él dicho que lo lograría.
 b. * Había sólo usted dicho que lo lograría.

---

³ El terme pronom feble usat per cardinaletti i Starke no refereix al que anomenem normalment com a clítics. Tenem propietats comuns als clítics ja que no poden ser modificats o coordinats però contràriament als clítics poden tenir més estructura com es pot comprovar pel fet que poden ser bimorfèmics como és el cas de *usted*.

Fins ara hem discutit el castellà. La nostra proposta és consistent amb el fet que el català no té aquesta posició SSubj i per tan com es comprova a (37) els pronoms no poden estar entre auxiliary i participi:

(37) *Havia   vostè   dit   que   ho aconseguiria.

3. Adverbis de manera.

Un altre argument a favor d'una posició més alta en castellà que en català vé de la distribució de subjectes respecte a objectes sense article i adverbis de manera. Els adverbis de manera poden intervenir entre l'objecte sense determinant i el verb com es veu als següents exemples del castellà:

(38) a) No sabía   que   pintases   bien   cuadros.
       b) Allí dibujabas   cuidadosamente   paisajes.

Com hem vist abans, suposarem que *bien*, *mal* sempre queden a l'esquerra del SV Cinque (2000) i Costa (1997):

(39) [verb.....[[*bien/mal*.....[SV..... Objecte]]]]

Els objectes sense determinant poden precedir aquests adverbis. Podem assumir que l'objecte es mou a l'esquerra d'aquest adverbi *bien*:

(40) a. Allí pinta cuadros   bien.
       b. Allí   dibujaba   paisajes   cuidadosamente.

Els subjectes van davant dels objectes sense article en aquestes configuracions. Com a conseqüència hem d'assumir que els subjectes són per sobre de la posició dels objectes sense determinant i de la posició originària dels adverbis:⁴

(41) Allí pintaban los niños cuadros bien⁵.

(42) Allí dibujaba Marisa paisajes cuidadosamente.

Hi ha un contrast entre aquests exemples i exemples en els quals el subjecte i objecte sense determinant van darrera de l'adverbi de manera:

(43) *?Allí pintaban bien los niños cuadros.

(44) *?Allí dibujaba cuidadosamente Marisa paisajes.

Segons la hipòtesi que els subjectes sempre estan més alts quan apareixen davant de l'objecte en castellà l'agramaticalitat de (43) i (44) es deu a que el subjecte no pot quedar-se a l'especificador de SV quan precedeix un objecte SN sense article:

(45) *[[verb.....[[Adverbi de Manera.....[SV Subjecte.....]]] Nom sense determinant]]]

El català, i l'italià d'acord amb Rizzi (1996), contrasta amb el castellà. Els subjectes no poden anar mai davant d'adverbis de manera com *bien, mal*. Això es deu a que els subjectes ni en català ni en italià poden quedar per sobre de la posició més alta dels adverbis que ja queden a l'esquerra del SV:

⁴ Per una anàlisi similar per l'anglès veieu Johnson (1991).

⁵ Per alguns parlants és necessari tenir un focus ben marcat a *bien*.

- (46) *A l'escola no pinta ell bé. (Catalan)
 *A l'escola no pinta en Joan quadres bé.

Aquest contrastos entre el castellà i català respecte a l'ordre dels subjectes i adverbis de manera és molt significatiu no només perquè prova que hi ha una posició més alta pels subjectes en castellà sinó perquè descarta clarament l'opció de suposar que els adverbis es poden adjuntar a la dreta lliurement. Si els adverbis es poguessin adjuntar a la dreta en del subjecte , no queda clar per què no ho poden fer en en català al exemples (46).

Similarment, el comportament d'adverbis de-adjetivals també mostra que els subjectes en castellà són a SSubj. Aquests adverbis tenen una distribució molt restringida com van estudiar (Bartra & Suñer 1997) .

- (47) La Mafia no juega limpio a las cartas.
 Silvina trabaja duro en esta cuestión.

Així , cap complement no pot aparèixer entre el verb i l'adverbi com van mostrar Bosque(1989) i Suñer (1994):

- (48) a.*?Pedro no juega a las cartas limpio. (Suñer 1994)
 b.*?Silvina no habla de la cuestión claro. (Bosque 1989)

Aquests contrastos poden voler dir que la posició final del complements no pot estar més a l'esquerra de la posició d'especificador dels adverbis de-adjetivals. Això es veu si contrastem aquests adverbis amb d'altres adverbis de manera com els següents:

- (49) a) Pedro no juega a las cartas bien.
 b) Silvina no habla de la cuestión bien.

L'anàlisi de la diferent posició d'adverbis quedaria com a (50):

- (50) [verb.....[[Adverbi de adjectival [Complement [Adverbi de manera
 ]]]

És interessant notar que els subjectes en castellà apareixen per sobre d'aquesta posició d'adverbi de-adjectival. Noteu l'exemple (51) adaptat de Suñer (1994) pel castellà.

- (51) No creo que aquí juegue la mafia limpio a las cartas.
 (52) No creo que trabaje Silvina duro en esta cuestión.

Més proves que els subjectes són ben alts ens la dona el posició del subjecte respecte als adverbis focalitzats. Per alguns parlants del castellà no existeix la restricció sobre la possibilitat de poder ficar un complement davant de l'adverbi de-adjectival sempre i quan aquest adverbi quedi clarament focalitzat:

- (53) No creo que hable de esta cuestión CLARO

Com esperaríem el subjecte ha d'estar per sobre del complement i adverbi focalitzat al final. El subjecte no pot aparèixer mai entre el complement i l'adverbi final focalitzat:

- (54) No creo que hable (Juan) de esta cuestión (*Juan) CLARO.

Tot això mostra novament que el subjecte ha d'estar ben alt en castellà i que mai pot quedar en una posició *in situ* en contextos amb un adverbi i un complement. En català no hi ha accés

a SSubj i per tant ni els subjectes poden aparèixer per sobre dels adverbis de manera , ni per sobre de complements ni per sobre dels adverbis de adjectivals:

- (55) a* Aquí juga la mafia brut.
 b. *No crec que parli en Joan clar d'aquesta qüestió
 c. * No crec que parli en Joan d'aquesta qüestió CLAR.
 d. * No crec que parli vostè d'aquesta qüestió CLAR.

En conclusió, el que s'ha vist fins ara és que al català li manca una posició de subjecte, la que apareix davant de complement i predicats, i que hem anomenat SSubj. D'aquesta manera tenim una explicació uniforme de per què el castellà i català tenen un compartament molt diferent respecte als quantificadors d'objecte, adverbis de manera, inserció de pronoms i adverbis de adjectivals: els subjectes del castellà poden accedir a aquesta posició però els subjectes del català no hi poden.

4. El Sintagma Subjecte, infinitius i verbs de restructuració

Finalment, com s'ha vist al principi d'aquest article, els subjectes poden aparèixer en diferents posicions amb els infinitius. Com es veu als següents exemples, el català i el castellà són diferents ja que Spec SubjP queda legitimada en castellà:

- (56) a) Antes de comprar Luis las manzanas
 b)*Abans de comprar Lluís les pomes

També el castellà permet moltes posicions intermèdies. Així, el subjecte pot aparèixer entre modal i infinitiu i també entre infinitiu i objecte d'aquest infinitiu:

- (57) a. Hoy no quieren (los estudiantes) leer (los estudiantes) las novelas.

Aquest comportament també es repeteix amb infinitius amb predicats. Així el subjecte pot aparèixer entre infinitiu i predicat o entre modal i infinitiu:

- (58) a. Hoy no debería (María) estar (María) cansada.

Com és d'esperar cap dels exemples donats abans pel castellà són bons pel català. El català només permet una posició final de subjecte:

- (59) a) Avui no deuen (*els estudiants) llegir (*els estudiants) les novel·les (els estudiants).
b). Avui no pot (*en Joan) estar (*en Joan) cansat (en Joan).

Ja que l'especificador de SSubj queda per sota del nucli on acaba el verb a STemps, podrem fàcilment donar compte de l'ordre en què el subjecte apareix entre el modal conjugat i el verb en infinitiu en castellà a (61):

- (60) [ST Verb [SSubj Subjecte.....[Infinitiu.....]]]

Tanmateix, és sorprenent que els subjectes puguin aparèixer entre infinitiu i objecte de l'infinitiu o predicat de l'infinitiu en castellà. El fet que el català no ho admet sembla indicar que la posició que legitima aquestes possibilitats intermèdies és SSubj.

La possibilitat de què SSubj quedi legitimada en aquestes estructures està intimament lligat al fet que aquestes son estructures de restructuració. Com es pot veure als exemples següents, cap subjecte de una oració principal no pot aparèixer entre complement i verb subordinat ja que tenim clarament dues clàusules:

(61) *No sabe que compré usted las manzanas.

(62) *No nos permitió que comprásemos usted las manzanas.

Tampoc cap verb de control d'objecte permet aquesta possibilitat com es veu a (63):⁶

(63) a. Ayer me aconsejaron pedir (*ellos) los documentos.

b. Ayer me obligó a hacer (*tu padre) la cama.

Així, podem concloure que els verbs que tenen efectes de restructuració en el sentit de Rizzi (1982) permeten que els subjectes d'oracions principals poden quedar entre infinitiu i complement d'aquest infinitiu. Però també hem de veure si aquest efecte només es permès amb els verbs de control de subjecte. Hi ha una construcció estudiada per Torrego (1996) on els subjectes poden aparèixer subordinats sota un verb de control de subjecte:

(64) No sabemos si firmar nosotros la carta. (Torrego 1996)

---

⁶ Per alguns parlant "permitir" i "ordenar" poden tenir efectes de restructuració ja que permeten la pujada de clítics com o van notar Suñer (1980) i Luján (1978):

(i) Me la permitió tocar.

No és sorprenent que els parlants que puguin tenir la pujada de clíctic en alguns casos també permetin els subjectes:

(ii) Me permitió tocar Juan *la Traviata*.

Segons Cinque(2004) i Kayne (1989), aquests efectes de restructuració es donen perquè en realitat aquest son exemples de causatius subjacents.

Aquests exemples de Torrego són molt semblants als següents exemples de Piera (1988) i Belletti (2005). L'única diferència és que el subjecte subordinat queda doblat pel subjecte de l'oració principal:

(65) Julia   quería   telefonar   ella. (Piera 1988)

(66) Gianni   pensa   di parlare lui   di questo problema.(Belletti
2005)

Segons aquests autors, PRO queda doblat per aquest subjecte a l'oració subordinada de control de subjecte. En principi, podríem suposar que això és el que passa amb els exemples del castellà que vam veure a (57) i (58):

(67) ...[Si PRO_i firmar [nosotros_i]...] la carta.

Tanmateix, el subjecte que permet doblar PRO està molt restringit. Només elements pronominals o SN que discorden amb el verb de la principal són permesos. La resta de SN no es poden donar en aquestes estructures com es veu a (70):

(68) No sabemos si PRO_i ir [los linguistas] al cine.

(69) No   saben   si PRO ir todos al cine.

(70) a.*?No sabe   si contestar   Juan las cartas. (Torrego 1996)

b. *Pensa di [PRO parlare Gianni di questo problema]. (Belletti 2005)

c. *Aquí Pensa de hablar en Joan d'aquest problema

Proves addicionals que a les estructures V INF SUBJ COMPL NO hi ha doblatge de PRO ens les donen els verbs causatius i verbs de percepció. L'esquema V INF SUBJ COMPL es dona sense cap problema i com ha quedar clarament establert, ni causatius ni verbs de percepció

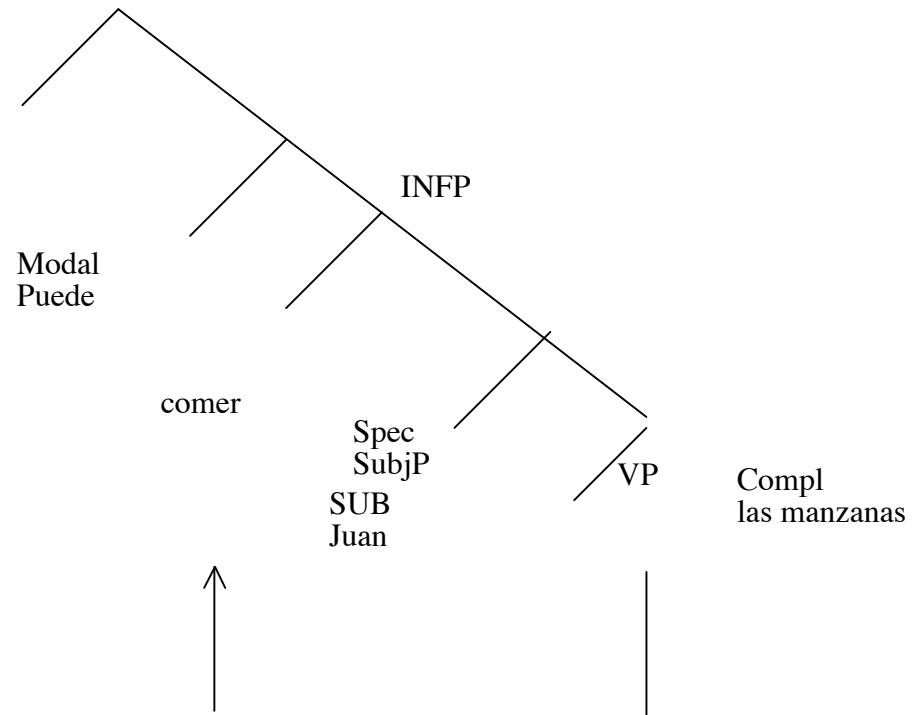
subordinat tenen PRO. En aquests dos tipus de construcció hi ha restructuració d'acord amb Guasti (1997) i Hernanz (1999):

(71) Ayer nos hizo leer Juan el libro.

(72) Ayer oyó cantar Pedro *La Traviata*.

En conclusió, no és possible assumir que el doblatge de PRO sigui responsable de l'aparició de subjectes en aquestes construccions. El fet que en català no siguin possibles vol dir que és tracta desbrinar les possibles distribucions de la posició de SSubj en castellà. El que proposarem en aquest article és que l'infinitiu és pot moure per sobre de SubjP en contextos de restructuració. L'estructura seria la següent:

(73) >Modal> InfP>Subjects> Complements

Aquest moviment seria molt similar al moviment que s'obté amb estructures amb auxiliars i participis passat a (74) on el participi passat es mou obligatòriament per sobre de SSubj. Ja vam notar abans que les diferències entre castellà i islandès es deuen a que els participis es mouen obligatòriamente en castellà, però no en islandès:

(74) Auxiliary > Vpp> SUB > OBJECT

Modals, auxiliars, causatius i verbs de percepció permeten tots aquest moviment per sobre de SSubj. Aquest moviment és similar al moviment de infinitius proposat per per Koopman and Szabolcsi (2000) per hongarès i holandès, i Hinterhölzl (2000) per l'alemany. En tots els casos hi ha moviment d'infinitius a una posició més alta per formar un predicat complex.⁷

La posició alta dels subjectes també queda demostrada per la seva distribució respecte a subjectes ECM de causatives, verbs de percepció i clàusules reduïdes. En castellà els verbs causatius (75a) verbs de percepció (75b) i clàusules reduïdes (75c) permeten que els subjectes ECM quedin davant de l'infinitiu o clàusula reduïda:

- (75) a. Ayer ella le hizo [a Juan tocar el piano].
 b. Ayer ella vio [a Juan bailar un merengue].
 c. Ellos no consideran [a los niños muy inteligentes].

Els subjectes ECM han de quedar obligatòriament per sota de la posició de SSubject com es veu als següents contrastos:

- (76) a) Ayer le hizo ella a Juan [tocar el piano].
 b) *Ayer le hizo a Juan ella [tocar el piano].
- (77) a) Ayer vio María a Juan [bailar un Merengue].
 b) *Ayer vio a Juan María [bailar un Merengue].

---

⁷ Lúnica diferència és que el castellà no té ordres inversos com és el cas de les llengües germàniques u hongarès.

- (78) a) Consideran los profesores a los niños [muy inteligentes].
 b) *Consideran a los niños los profesores [muy inteligentes].

La conclusió és que els subjectes ECM de causatius, verbs de percepció i clàusules reduïdes contrariament als Infinitius no es poden moure o poden ser **ensamblats** a una projecció més alta que la posició del subjece a SSubj, tot i que els infinitius si es poden moure per sobre de SSubj (exemples 71,72). Aquest per tant és una altra raó per pensar que Subj P és a una posició ben alta a l'estructura.

Com que el català no permet els subjectes a l'especificador de SSubj, no hi ha cap possibilitat que els subjectes apareixin a estructures amb verbs causatius (79), verbs de percepció (80) i subjectes de clàusules reduïdes (81):

- (79) *Ahir li va fer tocar el professor el piano.'
 (80) *Ahir va veure ballar en Joan un merengue.
 (81) * Consideren intel.ligents els professors els nois de l'escola.

Finalment, la falta de SSubjecte explica l'agramaticalitat de (82a) que és permesa en castellà a (82b):

- (82) a.*Aquí no semblen [_{Espec Ssubj} els estudiants [felixos]].
 b. Aquí no parecen [_{Espec Ssubj} los estudiantes [felices]]]

4. Conclusió

Hem vist que la legitimació de SSubj en castellà és molt similar a la legitimació de subjectes en construccions d'expletius transitius en islandès. Així la variació paramètrica que hi ha entre castellà i català té un correponent a les llengües germàniques. Hi ha una posició de subjectes SSubj ben alta que no pot ser ocupada pels subjectes en català i que explicaria per què no apareixen davant de complements, quantificadors d'objectes, adverbis de manera i per què els pronoms no ocupen una posició especial entre auxiliar i participi passat. Al català li queda la posició de subjecte al final de complements i predicats, que també té el castellà, i que és una posició de focus com ha proposat Belletti (2000) per l'italià. Deixo per estudis futurs arribar a entendre la sintaxi d'aquesta última posició de subjecte del català i castellà. Finalment, aquest treball és un exemple de la necessitat d'estudis microparamètrics per arribar a un coneixement de la cartografia de la clàusula. Si aquest estudi és correcte hem de proposar que hi ha varies posicions de subjecte postverbal, i no només una posició *in situ* com s'havia assumit fins ara.

Bibliografia

- Alexiadou, A & Anagnostopoulou, E. (2001). "The Subject-in-situ generalization and the role of case in driving Computations". *Linguistic Inquiry* 32. 193—231.
- _____ (1998). "Parameterizing AGR: word Order, V-Movement and EPP-Checking". *Natural Language & Linguistic Theory* 16. 491-539.
- Ambar, M (1992). *Para uma sintaxe da inversão sujeito-verbo em português*. Doctoral Dissertation. University of Lisbon.
- Bartra, A. & Suñer, A. (1997). "Inert Agreement Projection and the Syntax of Bare Adjectives". *Probus*. 1-31

- Belletti, A. (2000). "Inversion as Focalization". In Hulk, A. & Pollock, J-Y (eds), *Subject inversion in Romance and the theory of Universal Grammar*. Oxford: Oxford University Press. 60-91.
- _____ (2004). "Aspects of the low IP area" in Rizzi, L. (ed) *The structure of CP and IP*. Oxford: Oxford University Press
- _____ (2005). "Extended Doubling and the VP Periphery". *Probus* 17,
- Bobaljik, J. and Jonas, D (1996). "Subject positions and the roles of TP". in *Linguistic Inquiry*. 195-236.
- Bosque, I (1989). *Las categorías gramaticales. Relaciones y diferencias*. Madrid: Síntesis.
- Cardinaletti, A. (2001). "A second thought on emarginazione & distressing vs right dislocation". In Cinque, G. & Salvi, G. (eds), *Current Studies in Italian Syntax: Essays offered to Lorenzo Renzi*. Amsterdam: North Holland. 117-135.
- _____. (2004) "Towards a cartography of subject positions". In Rizzi L. (eds.), *The Structure of CP and IP*. Oxford: Oxford University Press. 115-160.
- _____ and Starke M. (1999). "The typology of structural deficiency: a case study of the three classes of pronouns". In Riemsdijk H. (ed.), *Clitics in the languages of Europe*. Berlin: Mouton de Gruyter. 145-233
- Cinque, G. (1995). "On leftward movement of tutto in Italian" in Cinque G. (ed.), *Italian Syntax and Universal Grammar*. Cambridge: Cambridge University Press.
- _____ (1999). *Adverbs and functional heads*. Oxford: Oxford University Press.
- _____ (2004). "Restructuring and functional structure". Belletti A. (ed), *Structures and beyond*. Oxford: Oxford University Press. 132-192.
- Costa, J. (1997). "On the Behavior of Adverbs in Sentence-Final Context". *The linguistic*

review. 43-68

- _____ (2004) *Subject Positions and Interfaces*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Guasti M. T. (1997). *Romance Causatives*. Haegeman, L (ed.), *The New Comparative Syntax*. New York: Longman. 124-144
- Hernanz, M. L. (1999). “El infinitivo”. In Bosque I. & Demonte V. (eds), *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa 2197-2357.
- Hinterhölzl R. (2000). “Licensing Movement and Stranding in West Germanic OV languages”. Peter Svenonious (eds), *The derivation of VO and OV*. Benjamins: Amsterdam. 293-327.
- Holmberg. A. & Platzack C. (1995). *The Role of Inflection in Scandinavian Syntax*. Oxford: Oxford University Press.
- Jayaseelan, K.A. (2001). “IP-Internal Topic and Focus Phrases”. *Studia Linguistica* 55. 39-75.
- Johnson, K (1991). “Object Positions”. *Natural Language & Linguistic Theory* 9. 577-636
- Kayne, R. (1975) *French Syntax: the transformational cycle*. Cambridge: MIT Press.
- _____ (1994). *The Antisymmetry of syntax*. Cambridge, MA:MIT Press.
- _____ (2000). *Parameters and universals*. Oxford: Oxford University Press.
- _____ & Pollock J.-Y. (2001). “New Thoughts on Stylistic Inversion”. Hulk , A. & Pollock J.-Y. (eds.), *Subject inversion in Romance and the theory of Universal Grammar*. Oxford: Oxford University Press. 107-162
- Kiss, K. (1998). Identificational Focus versus Information focus. *Language*, 74. 245-273.
- Koopman, H. and Szabolsci A. (2000). *Verbal Complexes*. Cambridge: MIT Press.
- Luján, M. (1978). “Clitic promotion and mood in Spanish verbal complements”. *Linguistics* 18. 381-484

- Nicolis, M. (2001). "L-Tous, restructuring, and quantifier climbing". *Rivista di Grammatica Generativa* 26. 63-84
- Ordóñez, F. (1998). "Post-verbal asymmetries in Spanish" *Natural Language and Linguistic Theory* 16. 313-346
- _____ (2000)v. *The Clausal Structure of Spanish: A Comparative Study*. Outstanding Dissertations in Linguistics. New York: Garland.
- Picallo, C. (1990). "Modal verbs in Catalan". *Natural Language and Linguistic Theory* 8. 285-312.
- Piera, C. (1988). "Sobre la estructura del las cláusulas de infinitivo". Demonte V. & Lagunilla M.F. (eds) *Sintaxis de las Lenguas Romances*. Madrid: el arquero. 148-163.
- Rizzi, L (1982). *Issues in Italian syntax*. Dordrecht: Foris.
- Rizzi, L. (1996). "Residual Verb Second and the Wh-Criterion". Belletti, A. & Rizzi L, (eds), *Parameters and Functional heads:Essays in Comparative Syntax*. Oxford: Oxford University Press. 63-90
- Roselló, J. (2000). "El SV i arguments verbals". Solà, J. (ed), *Gramàtica del Català contemporani*. Barcelona: Empúries. 1853-1949
- Sánchez López, C. (1993). "Una anomalía del sistema pronominal español". *Dicenda. Cuadernos de Filología Hispánica* 11. 259-284.
- Solà, J. (1992). *Agreement and Subjects*. Ph. D Universitat Autònoma de Barcelona.
- Suñer, M. (1994). "V-Movement and the licensing of argumental Wh-Phrases in Spanish". *Natural Language and Linguistic Theory*12. 335-372.

- _____ (1980). "Clitic promotion in Spanish revisited". In Newssel (ed.) *Contemporary studies in Romance Languages*. Bloomington: Indiana University Linguistics Club. 300-330.
- Torrego, E. (1996). "On Quantifier Float in Control Clauses". *Linguistic Inquiry* 27. 111-126
- _____ (1998). "Nominative Subjects and Pro-Drop INFL". *Syntax*. 206-219
- Vallduví, E. (2002). "L'oració com a Unitat Informativa". Solà J. (eds.), *Gramàtica del Català Contemporari*. Barcelona: Empúries. 1221-1279.
- Wumbrandt, S. (2001). *Infinitives: Restructuring and Clause Structure*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Zubizarreta, M.L.. (1998). *Prosody, Focus and Word Order*. Cambridge: MIT Press
- _____ (2001). "The Constraints on Preverbal Subjects in Romance Interrogatives". Hulk A. and Pollock J-Y. (ed.), *Subject inversion in Romance and the theory of Universal Grammar*. Oxford: Oxford University Press. 183-205.